

Nr 55.

Ankom till riksdagens kansli den 16 april 1916 kl. 11 f. m.

Memorial, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut angående skrivelse till Kungl. Maj:t dels angående åtgärder till varaktigt befrämjande av en planmässig nationell kraft- och bränslepolitik, dels angående utredning rörande frågan om torvens användande som bränsle m. m.

I följande inom riksdagens andra kammare väckta motioner har hemställts

dels i nr 30, av herr *Lindman* m. fl., att riksdagen ville till Kungl. Maj:t avlåta en skrivelse med anhållan, att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt låta utreda, huruvida och på vad sätt staten lämpligen kan medverka till varaktigt befrämjande av en planmässig nationell kraft- och bränslepolitik, exempelvis genom upprättande av någon i samband med kommerskollegium stående vetenskaplig-praktisk institution;

dels i nr 67, av herr *Thorsson* m. fl.,

att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville

1:o) infordra uppgifter om huru stora kvantiteter *stenkol, koks, ved och brännstovv*, som under 1915, för uppvärmnings- och driftändamål, upphandlats vid vart och ett av statens, landstingens och kommunernas verk och inrättningar,

2:o) undersöka i vilken utsträckning centraluppvärmningssystemet kommit till användning vid bemälda verk och inrättningar,

3:o) infordra yttrande från landsting och kommuner med uppgift om, huruvida och i vilken omfattning dessa korporationer kunna befinnas

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 10 saml. 35 häft. (Nr 55.)

vara villiga att medverka till införande av eldning med *bränntorv* vid sådana verk och inrättningar, som ägas av, eller åtnjuta anslag av lands-
ting och kommuner,

4:o) undersöka i vad mån frakterna för *bränntorvprodukter* å såväl statens som enskilda järnvägar må kunna nedsättas,

5:o) undersöka förutsättningarna för anläggandet av en eller flera *torvfabriker* för tillverkning av såväl lufttorkad bränntorv som dylik, framställd enligt våtkolningsmetoden,

6:o) till 1917 års riksdag framlägga resultatet av undersökningarna med därpå grundade förslag; samt

att riksdagen måtte för förestående utredning uppföra ett förslagsanslag av 25,000 kronor å 1917 års stat, med rätt för Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel redan under 1916 förskjuta beloppet,

dels ock i nr 155, av herrar *Schotte* och *E. A. Nilson* i Örebro,

1:o) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t föranstalta om utredning rörande bränntorvtillverkningens framtida ordnande i enlighet med de riktlinjer, som i motionen angivits, samt därefter för riksdagen framlägga denna utredning jämte de förslag, vartill densamma syntes föranleda;

2:o) att riksdagen likaledes måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att, utan avvaktan på resultatet av den i mom. 1:o) begärda utredning, Kungl. Maj:t täcktes omedelbart inleda underhandlingar med landets fabrikanter av bränntorv för att vinna preliminära avtal, att underställas riksdagens godkännande, om väsentligen ökad torvproduktion under detta och närmast följande år på de villkor, som befinnas möjliga och antagliga, samt i anledning härav till innevarande riksdag göra de framställningar, vartill dessa underhandlingar föranledde; och

3:o) att riksdagen måtte i riksstaten för år 1917 på extra stat uppföra ett förslagsanslag av 100,000 kronor — att förskottsvis av tillgängliga medel utanordnas år 1916 — för att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande i och för bekostande av de undersökningar och åtgärder, som i och för vinnande av ökad torvproduktion kunde från statens sida erfordras, innan riksdagen bleve i tillfälle att i anledning av vad under 2:o) ifrågasattes, fatta beslut över av Kungl. Maj:t hos riksdagen gjorda framställningar i ämnet.

I sitt häröver avgivna utlåtande, nr 35, hade utskottet hemställt,

A) att riksdagen måtte i anledning av förevarande motioner i vad de avsåge åtgärder för en omedelbar ökning av torvtillverkningen

dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes

för åstadkommande av en omedelbar utökning av tillverkningen av bränn-torv vidtaga lämpliga åtgärder,

dels ock för ifrågavarande ändamål å extra stat för år 1917, att i mån av behov användas, anvisa ett anslag av 100,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna detta belopp;

B) att förevarande motioner i vad de i övrigt avsåge åtgärder för ökning av tillverkningen eller användningen av torv icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

C) att den av herr Lindman m. fl. väckta motionen, i vad den icke blivit besvarad genom besluten A) och B) icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

I en vid utlåtandet fogad reservation hade herr Paulson m. fl. yrkat, att utskottet under mom. C) bort hemställa, att riksdagen måtte i anledning av herr Lindmans m. fl. förevarande motion i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes skyndsamt låta utreda, huruvida och på vilket sätt staten lämpligen må kunna medverka till varaktigt befrämjande av en planmässig nationell kraft- och bränslepolitik samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill en sådan utredning kunde föranleda.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hava kamrarna bifallit vad utskottet hemställt under mom. A och B, men i fråga om mom. C fattat olika beslut, i det första kammaren antagit det förslag, som innefattades i ovanberörda, vid utskottets utlåtande fogade reservation, men andra kammaren beslutit, att den av herr Lindman m. fl. väckta motionen i vad den icke blivit besvarad genom besluten A) och B) skulle på det sätt bifallas att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhölle, att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt låta utreda, huruvida staten genom upprättande av någon vetenskaplig-praktisk institution kunde medverka till varaktigt befrämjande av en planmässig kraft- och bränslepolitik.

Med anledning av vad sålunda förekommit får utskottet för sammanjämkning av den skiljaktighet, som förefinnes mellan kamrarnas beslut, hemställa,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida och på vilket sätt, med synpunkt företrädesvis inriktad på upprättande av någon vetenskaplig-praktisk institution, staten må kunna medverka till varaktigt befrämjande

av en planmässig kraft- och bränslepolitik samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föränleda.

Stockholm den 12 april 1916.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: Hrr greve Hamilton, Fahlén, Holmquist, Hellström, greve Wachtmeister, Linders, Åkerlund, Nilsson i Tånga, Öberg, Nilsson i Linnås, Lundström, Barthelson, friherre Silfverschiöld och Hage.

Reservation

av herrar *Linders*, *Nilsson* i Tånga och *Hage*, som ansett att sammanjämkning icke bort ifrågakomma.
